

Regionalna Izba Obrachunkowa w Opolu

45-052 Opole
ul. Oleska 19a
NIP 754-11-36-950
REGON 530617411

tel: 77 453 86 36
77 443 18 70
tel/fax: 77 453 73 68
e-mail: rio@rio.opole.pl www.rio.opole.pl

Opole, 2 listopada 2020 r.

NA.III-0221-21/2020

Pani

Katarzyna Gołębiowska-Jarek

Wójt Gminy Dąbrowa

Działając na podstawie art. 13 pkt 11 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2137) w odpowiedzi na wniosek o udzielenie wyjaśnienia czy gmina może przekazać nieodpłatnie zbędny sprzęt pożarniczy i inne ruchomości na rzecz stowarzyszenia mającego siedzibę poza terenem gminy, jednak prowadzącego swą działalność w zakresie bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej również na rzecz mieszkańców tej gminy,

uprzejmie wyjaśniam i informuję, co następuje.

W uzasadnieniu wniosku Gminy Dąbrowa sprecyzowane zostało, że Gmina zamierza przekazać nieodpłatnie sprzęt pożarniczy jednostkom Ochotniczej Straży Pożarnej, mającym swe siedziby poza granicami gminy, ale wykonującym działania również na rzecz mieszkańców tej Gminy. Wyjaśniono przy tym, że na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statutu miasta oraz zmiany nazwy gminy (Dz.U. z 2016 r., poz. 1134) dwa stowarzyszenia – ochotnicze straże pożarne, działające przed 1 stycznia 2017 r. na terenie Gminy Dąbrowa, po tej dacie administracyjnie znajdują się na terenie Miasta Opola. Przed dniem 1 stycznia 2017 r. Gmina doposażała te jednostki w sprzęt, który nadal jest przez nie wykorzystywany, a przy tym dla Gminy Dąbrowa jest to sprzęt zbędny.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.; dalej: u.s.g.) do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 u.s.g. zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. Zadania własne obejmują m.in. sprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego.

Gospodarowanie mieniem komunalnym należy do zadań wójta zgodnie z przepisem art. 30 ust. 2 pkt 3 u.s.g. Przepis art. 45 ust. 1 u.s.g. uprawnia podmioty mienia komunalnego do samodzielnego decydowania o przeznaczeniu i sposobie wykorzystania składników majątkowych, przy zachowaniu wymogów zawartych w odrębnych przepisach prawa. Obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu, zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona na podstawie art. 50 ust. 1 u.s.g.

Ochotnicze straże pożarne są jednostkami ochrony przeciwpożarowej, co wynika z art. 15 pkt 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 961 ze zm.; dalej: u.o.p.). Stosownie do treści art. 19 ust. 1 u.o.p. ochotnicza straż pożarna i związki ochotniczych straży pożarnych funkcjonują w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 713 ze zm.), w której rozdział 4 określa majątek stowarzyszenia. Majątek ten powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku stowarzyszenia oraz z ofiarności publicznej. Zgodnie natomiast z art. 32 ust. 2 u.o.p. koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczej straży pożarnej ponosi gmina, z wyjątkiem szkoleń, o którym mowa w art. 35 ust. 1 u.o.p.

Terenem własnego działania dla jednostki ochotniczej straży pożarnej jest teren gminy, w której została utworzona, oraz obszar ustalony między wójtami sąsiednich gmin, w porozumieniu z komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej właściwym ze względu na teren działania, co wynika z § 2 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 lipca 1998 r. w sprawie terenu działania jednostek ochrony przeciwpożarowej, okoliczności i warunków udziału tych jednostek w działaniach ratowniczych poza terenem własnego działania oraz zakresu, szczegółowych warunków i trybu zwrotu poniesionych przez nie kosztów (Dz.U. nr 94, poz. 598 ze zm.).

Zatem jak wynika z powyższych przytoczonych przepisów prawa jednym z zadań przynależnych wójtowi gminy jest gospodarowanie mieniem komunalnym. Mieniem komunalnym są własność i inne prawa majątkowe należące do gmin i innych gminnych osób prawnych. Kompetencje wójta w zakresie gospodarowania tym mieniem obejmują ogół praw majątkowych przysługujących gminie jako osobie prawa cywilnego. Gospodarowanie mieniem to ogół czynności faktycznych i prawnych, które będą się składać na zarządzanie, dysponowanie i zajmowanie się mieniem w formach prawem przewidzianych. Gospodarka komunalna obejmuje w szczególności zadania o charakterze użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych. Pojęcie gospodarowania mieniem komunalnym pozwala wójtowi gminy na samodzielne działanie i podejmowanie wszystkich koniecznych decyzji gospodarczych co do mienia gminy bez uzyskiwania zgody rady gminy z wyjątkiem spraw, które zostały zastrzeżone do kompetencji rady, a wymienionych w art. 18 ust. 2 pkt 9 u.s.g., przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata. W pojęciu gospodarowania mieniem komunalnym mieści się rozporządzanie składnikami mienia ruchomego. Nie obowiązują w tym zakresie ograniczenia, o których mowa wyżej. (zob. J. Jagoda, T. Moll [w:] Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, wyd. II, red. B. Dolnicki, Warszawa 2018, art. 30).

Jednocześnie gospodarowanie mieniem komunalnym powinno służyć zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty. W doktrynie wyjaśnia się, że „potrzeby wspólnoty”, o których mowa w art. 7 u.s.g. są potrzebami powszechnymi lub dominującymi i służą realizacji ogólnych, wspólnych kategorii interesów prawnych tej społeczności. Zaspokajanie tych potrzeb daje podstawy do posłużenia się przez gminę wszelkimi formami prawnymi, które zostały jej prawem przyznane w celu realizacji powierzonych zadań. Zaspokajanie potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. Zakres pojęciowy zadań własnych gminy jest wypełniony aktywnością gminy skierowaną na cel, jakim jest właśnie zaspokajanie potrzeb wspólnoty (zob. A. Pośpiech-Kłak [w:] Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, wyd. I, red. S. Gajewski, A. Jakubowski, Warszawa 2018, art. 7). Ponadto zarządzanie mieniem komunalnym wykonywane powinno być z zachowaniem szczególnej staranności. Ustawa o samorządzie gminnym nie definiuje pojęcia szczególnej staranności, natomiast w doktrynie wyjaśnia się, że powinna być ona wyższa od należytej, a nawet wyższa od staranności wymaganej od prowadzącego działalność gospodarczą. Z konieczności zachowania szczególnej staranności wydaje się wynikać obowiązek sprowadzenia tego ryzyka do minimum bądź całkowitej jego

eliminacji (zob. R. Kopania [w:] Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, wyd. I, red. S. Gajewski, A. Jakubowski, Warszawa 2018, art. 50).

Wobec powyższego zająć należy stanowisko, zgodnie z którym za dopuszczalne uznaje się nieodpłatne przekazanie przez gminę mienia na rzecz stowarzyszenia – ochotniczej straży pożarnej, mającej siedzibę poza terenem gminy, lecz wykonującej zadania ochrony przeciwpożarowej również na rzecz mieszkańców tej gminy, jeżeli spełnione zostaną przywołane wyżej przesłanki gospodarowania mieniem komunalnym.

Przedstawiając powyższe należy zaznaczyć, że wyjaśnienia Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu nie stanowią wiążącej wykładni prawa.

Signed by /
Podpisano przez:

Grzegorz Czarnocki

Date / Data: 2020-
11-02 14:08

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Opolu

Grzegorz Czarnocki